

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 96/2026-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Fecil'akom, Jesenná 8, Prešov, proti postupu Krajského súdu v Prešove v konaniach vedených pod sp. zn. 19Co/198/2014, 19Co/12/2017, 19Co/35/2021 a 10Co/12/2025 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Prešove v konaniach vedených pod sp. zn. 19Co/12/2017 a sp. zn. 19Co/35/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie **3 500 eur**, ktoré **je** mu Krajský súd v Prešove **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Prešove **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. decembra 2025 sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom krajského súdu v napadnutých konaniach označených v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ zároveň navrhuje uložiť krajskému súdu príkaz v konaní vedenom v súčasnosti pod sp. zn. 10Co/12/2025 konať bez zbytočných priesťahov, ako aj priznať mu primerané finančné zadostučinenie 6 000 eur a nahradiť trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ je sporovou stranou v konaní vedenom Okresným súdom Prešov v procesnom postavení žalobcu, ktorý sa žalobou doručenou 28. januára 2013 proti Prešovskému samosprávnemu kraju (žalovaný 1) a mestu Prešov (žalovaný 2) domáhal náhrady za užívanie nehnuteľností, a to zaplata sumy 4 490,81 eur s príslušenstvom proti žalovanému 1 a sumy 1 915,44 eur s príslušenstvom proti žalovanému 2.

3. Okresný súd rozsudkom zo 17. júna 2014 žalobu zamietol. Uznesením krajského súdu sp. zn. 19Co/198/2014 z 19. novembra 2015 bol rozsudok okresného súdu zo 17. júna 2014 zrušený a vec vrátená na nové rozhodnutie.

4. Okresný súd následne rozsudkom z 13. septembra 2016 žalobu zamietol (výrok I) a žalovaným priznal nárok na plnú náhradu trov konania (výrok II).

5. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 19Co/12/2017 z 12. decembra 2017 rozsudok okresného súdu z 13. septembra 2016 potvrdil ako vecne správny (výrok I) a žalovaným priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania (výrok II).

6. Z dôvodu sťažovateľom podaného dovolania bol rozsudok krajského súdu z 12. decembra 2017 uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/110/2018 z 30. júna 2021 zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie.

7. Vo veci opätovne rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 19Co/35/2021 z 30. júna 2022 tak, že rozsudok okresného súdu z 13. septembra 2016 potvrdil (výrok I), sťažovateľovi priznal proti žalovaným nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II) a žalovaným priznal proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

8. Na opätovne podané dovolanie bol rozsudok krajského súdu z 30. júna 2022 uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/19/2023 z 29. januára 2025 zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie vedené pod sp. zn. 10Co/12/2025. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že vo veci odvolania bol 12. marca 2026 v konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 10Co/12/2025 vydaný rozsudok.

9. Uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 96/2026 z 12. februára 2026 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Podstatou argumentácie je námietka existencie zbytočných priesťahov v napadnutých konaniach krajského súdu o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie. Vo veci sťažovateľom podanej žaloby sa koná už viac ako 13 rokov, pričom o odvolaní sťažovateľa z 2. novembra 2016 nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté.

11. Sťažovateľ argumentuje, že rozhodovanie vo veci náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom tvorí štandardnú rozhodovaciu agendu, pričom vec samotnú nemožno považovať za právne alebo fakticky zložitú.

12. V súvislosti s kritériom správania sporovej strany sťažovateľ priznáva určitý, nie však významný podiel na celkovej dĺžke konania, a to z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku, čo vyústilo do zastavenia konania. V následnom konaní po zaplatení súdneho poplatku už však svojím správaním k predĺženiu konania neprispel.

13. Hlavným dôvodom predĺženia napadnutého konania je zmätočná a nezákonná rozhodovacia činnosť odvolacieho súdu.

14. Priznať primerané finančné zadostučinenie sťažovateľ navrhuje z dôvodu, že len konštatácia porušenia práv na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov nepostačuje.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

15. Na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril podpredseda krajského súdu podaním z 13. marca 2026, ktorého prílohou bolo stanovisko predsedu senátu 10Co krajského súdu.

16. S prihliadnutím na skutočnosť vyhlásenia meritórneho rozhodnutia 12. marca 2026 je podľa podpredsedu krajského súdu vec skončená, takže za daného procesného stavu nemožno hovoriť o trvajúcej právnej neistote, čo vylučuje možnosť vyslovenia porušenia označených práv. Vzhľadom na skutočnosť, že od predloženia veci odvolaciemu súdu až do jeho rozhodnutia neuplynula doba ani jedného roka, sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená. V tejto súvislosti odkazuje na ustálenú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej sa dĺžka konania v trvaní jedného roka na odvolacom súde považuje za ústavne akceptovateľnú (III. ÚS 42/2016, III. ÚS 421/2017, III. ÚS 106/2018).

17. Predseda senátu 10Co krajského súdu v stanovisku zdôraznil, že vo veci bolo meritórne rozhodnuté už trikrát, pričom všetky rozhodnutia odvolacieho súdu boli zrušené kasačnými rozhodnutiami dovolacieho súdu. Predseda senátu akcentoval, že sa na vydaní žiadneho zo zrušených rozhodnutí odvolacieho súdu nepodieľal, keďže vec do senátu 10Co, ktorého je predsedom, napadla 27. marca 2025. Vzhľadom na právnu a skutkovú zložitnosť prejednávanej veci, v ktorej bolo vykonané rozsiahle dokazovanie, a s prihliadnutím na skutočnosť, že žiadny z členov senátu 10Co predmetnú vec dosiaľ nerozhodoval, čo si vyžiadalo nevyhnutný čas na oboznámenie sa s ňou, považoval predseda senátu za preukázané, že po nápade veci v roku 2025 k zbytočným priet'ahom nedošlo.

III.2. Replika sťažovateľa:

18. Ústavný súd nevyhodnotil ako nevyhnutné vyžiadať si vyjadrenie sťažovateľa ku skutočnostiam uvádzaným vo vyjadreniach krajského súdu, keďže tieto obsahovali skutočnosti známe sťažovateľovi zo súdneho spisu.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní krajského súdu, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu krajského súdu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

20. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

21. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

22. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

23. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci ústavný súd vychádzal z toho, že predmetom rozhodovania je odvolanie smerujúce proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vydanému vo veci náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva (vecné bremeno), t. j. ide o vec patriacu k štandardnej súčasťi rozhodovania všeobecných súdov. Vec sťažovateľa sa nejaví po právnej ani skutkovej stránke ako zložitá.

24. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa ako strany v konaní. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosti uvádzané samotným sťažovateľom, z ktorých vyplynul istý, nie však významný podiel sťažovateľa na celkovom predĺžení napadnutého konania (k tomu pozri bod 12 tohto nálezu), na čo ústavný súd prihliadol pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení.

25. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup samotného krajského súdu v napadnutých konaniach. Ústavný

súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

26. Ústavný súd stabilne judikuje, že čas na konanie bez zbytočných prietahov nemožno presne vyjadriť. Rovnako tak nie je presne časovo ohraničená ani primeranosť lehoty, v ktorej by mala byť tá-ktorá vec prerokovaná a najmä rozhodnutá [I. ÚS 92/97 (ZNaU 23/98), I. ÚS 61/98 (ZNaU 18/98)]. V tomto kontexte treba dať do pozornosti aj rozhodovacia prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednej inštancii v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru [napr. Humen proti Poľsku, rozsudok ESLP z 15. 10. 1999, č. 26614/95, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, č. 32967/96, body 64, 65 a 66, (m. m. I. ÚS 532/2024)].

27. V poradí prvý rozsudok odvolacieho súdu (rozsudok krajského súdu z 12. decembra 2017) bol zrušený uznesením najvyššieho súdu z 30. júna 2021 z dôvodu existencie vady zmätočnosti spočívajúcej v nevysporiadaní sa odvolacieho súdu zo všetkými pre rozhodnutie vo veci podstatnými odvolacími námietkami. Vec tak bola vrátená opätovne odvolaciemu súdu na nové konanie a rozhodnutie.

28. Aj v poradí druhý rozsudok krajského súdu z 30. júna 2022 bol zrušený rozhodnutím dovolacieho súdu (uznesenie najvyššieho súdu z 29. januára 2025) a vec vrátená na opätovné rozhodnutie, a to z dôvodu existencie vady zmätočnosti spočívajúcej v arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu pre rozpor právnych argumentov, ako aj nesúrodosť a rozporuplnosť jeho odôvodnenia. Po opätovnom vrátení veci odvolaciemu súdu tento rozhodol rozsudkom z 12. marca 2026.

29. Súčasťou už stabilnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je názor, podľa ktorého čas konania na inštančne nadriadenom súde v prípade zrušenia rozhodnutia z dôvodu nepreskúmateľnosti alebo inej procesnej vady majúcej za následok porušenie práva strany na spravodlivý proces ide na „vrub“ súdu, ktorému sa rozhodnutie zrušilo (m. m. I. ÚS 59/2023, I. ÚS 451/2022, I. ÚS 725/2024). V konkrétnych okolnostiach veci k takémuto vadnému, a tým aj neefektívnemu postupu krajského súdu došlo (body 27 a 28 tohto nálezu), takže obdobie dovolacích konaní (jún 2018 až jún 2021 a február 2023 až január 2025), t. j. takmer 5 rokov je nevyhnutné pričítať na vrub krajskému súdu.

30. Skutočnosť, že krajský súd v už označených napadnutých odvolacích konaniach (sp. zn. 19Co/12/2017 a sp. zn. 19Co/35/2021) rozhodol v lehote približne jedného roka, čo je v súlade s ustálenou rozhodovacou činnosťou ústavného súdu (k tomu pozri aj bod 16 tohto nálezu a rozhodnutia ústavného súdu tam uvedené), nemôže mať s prihliadnutím na už konštatovanú neefektívnu činnosť zásadnejší význam. V konečnom dôsledku došlo neefektívnou činnosťou krajského súdu k predĺženiu odvolacieho konania, keď vo veci sťažovateľom podaného odvolania (2. novembra 2016) proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo rozhodnuté v súčasnosti konečným spôsobom až v marci 2026, t. j. po takmer desiatich rokoch

31. V súvislosti s napadnutým konaním vedeným krajským súdom pod sp. zn. 19Co/198/2014, v ktorom bolo vydané 19. novembra 2015 uznesenie, ktorým bola vec vrátená súdu prvej inštancie

na nové konanie, ústavný súd konštatuje, že vo veci bolo vydané rozhodnutie odvolacieho súdu po uplynutí 14 mesiacov (september 2014 až november 2015), čo nemožno samo osebe kvalifikovať ako zbytočné priesťahy (bod 4 výroku tohto nálezu).

32. Obdobne postup krajského súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 10Co/12/2025, v ktorom bolo vydané po vrátení veci najvyšším súdom meritórne rozhodnutie po uplynutí jedného roka (marec 2025 až marec 2026), nemožno považovať za taký, ktorým by došlo k vzniku zbytočných priesťahov (bod 4 výroku tohto nálezu).

33. Neefektívny postup krajského súdu, ktorý ústavný súd identifikoval v zmätočne vadnom postupe odvolacieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 19Co/12/2017 a sp. zn. 19Co/35/2021 spôsobujúcim predĺženie odvolacieho konania, keď o odvolaní z novembra 2016 bolo rozhodnuté po uplynutí takmer 10 rokov, vedie ústavný súd k záveru, že v napadnutých konaniach vedených pod sp. zn. 19Co/12/2017 a sp. zn. 19Co/35/2021 došlo zo strany krajského súdu k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

34. Už len pre úplnosť ústavný súd dodáva, akcentujúc svoju ustálenú rozhodovaciu prax (bod 21 tohto nálezu), že argumentácia podpredsedu krajského súdu o vylúčení možnosti vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa z dôvodu, že krajský súd už vo veci odvolania rozhodol (po podaní ústavnej sťažnosti a jej prijatí na ďalšie konanie), je neopodstatnená, keďže dôvodnosť ústavnej sťažnosti sa z hľadiska vyslovenia porušenia označených práv spravuje stavom, ktorý tu bol v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, pričom v konkrétnych okolnostiach veci stav právnej neistoty sťažovateľa v relevantnom čase stále existoval.

V.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

35. V čase meritórneho rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti bola vec sťažovateľa rozhodnutá rozsudkom vyhláseným 12. marca 2026, pričom úkony doručovania rozhodnutia odvolacieho súdu bude ďalej vykonávať súd prvej inštancie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd návrhu sťažovateľa na uloženie príkazu odvolaciemu súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10Co/12/2025 konal bez zbytočných priesťahov, nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

36. Napokon sa ústavný súd zaoberal návrhom sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

37. Podľa názoru ústavného súdu žiadosť o priznanie finančného zadosťučinenia v požadovanom rozsahu a navyše bez riadneho odôvodnenia jeho konkretizácie (sťažovateľ len paušálne odkazuje na nutnosť jeho priznania – bod 14 tohto nálezu) je neprimeraná. Ústavný súd v okolnostiach prípadu prihliadol aj na to, čo bolo v stávke („*at stake*“) pre sťažovateľa [obdobne napr. I. ÚS 70/98 a tam citovaná judikatúra napr. ESĽP z 31. 3. 1987, X. v. Francúzsko, rozsudok ESĽP z 20. 3. 1989, Bock v. Nemecko, rozsudok ESĽP z 31. 3. 1992, X. v. Francúzsko, rozsudok ESĽP z 26. 4. 1994, Vallée v. Francúzsko, rozsudok ESĽP z 8. 2. 1996, A. a iní v. Dánsko a i. alebo podobne III. ÚS 76/06], a to vyzdvihnutím predmetu napadnutého konania (bod 2 tohto nálezu),

ktorým je zaplatenie sumy, ktorá svojim rozsahom zodpovedá navrhnutému finančnému zadost'ucineniu (6 000 eur).

38. Ústavný súd, prihliadajúc na už uvedené okolnosti a zohľadňujúc predmet napadnutého konania, ako aj jeho význam pre s'ťažovateľa a podiel jeho správania na predĺžení napadnutého konania, preto považoval za dostatočné priznať s'ťažovateľovi finančné zadost'ucinenie 3 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti navrhovaného finančného zadost'ucinenia ústavnej s'ťažnosti nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

39. Ústavný súd napokon rozhodol o náhrade trov konania, pričom jej sumu určil podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), vychádzajúc zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

40. S'ťažovateľovi priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej s'ťažnosti) sumu náhrady trov konania zahŕňajúcu aj daň z pridanej hodnoty 23 % (právny zástupca s'ťažovateľa je jej platiteľom) celkovo 949,17 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

41. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu